

Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
**«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»**

*Дворник Інна,
кандидат економічних наук, доцент,
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

Україна сьогодні переживає непростий етап свого становлення. Українці зміцнилися духом, патріотизмом, спільною мрією до перемоги. Але, на жаль, умови воєнного стану вносять свої корективи в економічний розвиток України.

Результатом стало зростання рівня бюджетного дефіциту. Протягом 2022 року він збільшився в 2,56 рази. Видаткова складова перевищує доходну.

Паралельно з цим відчувається зростання цін на товари та послуги. У 2022 році індекс інфляції становив 26,6%, що відображає існування галопуючої інфляції.

Ведення воєнних дій на території України спричинили закриття підприємств або їх знищення чи руйнування. Рівень безробіття у середньому у 2022 рік зріс до 25–26%, що відповідає загальній кількості безробітних у 3,2 млн осіб.

З метою врегулювання складеної ситуації держава змушена використовувати кредитні ресурси.

Одним з індикаторів боргової безпеки є відношення обсягу державного боргу до ВВП, який у світовій практиці повинен становити менше 60% ВВП, а відповідно до методики Світового банку – менше 50%, що є основою стійкості державних фінансів. В Україні в 2022 році цей показник становив 78,4%.

На жаль, зменшення обсягів виробництва, перебої у виробничих процесах негативно вплинули на його динаміку.

Додана вартість (Value Added) — це вартість, яка додається в процесі виробництва товарів до вартості сировини, матеріалів, палива на кожній стадії руху товарів від виробника до споживача. На основі доданої вартості за одним із методів розраховується ВВП.

Кожен з ланцюжка виробників з формування доданої вартості робить свій внесок у створення продукту, додавши до попередньої вартості сировини і витрат уже свою вартість, вартість своєї власної праці і витрат.

Держава, у свою чергу, оподатковує кожний етап формування нового продукту податком на додану вартість. Таким чином, додана вартість формує основу національного багатства, яке є базисом економічного розвитку держави, територіальних громад, підприємств, сім'ї і людини.

Проаналізовано динаміку зовнішньоторговельного балансу України. Протягом 2012-2019 року значення імпорту перевищували показники

Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
**«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»**

експорту, що негативно відображалося на ВВП країни. У 2020-2021 роках ситуація покращилася. Проте воєнний 2022 рік уніс свої зміни: імпорт на 47% перевищив експорт, при чому сума експорту, порівняно з 2021 роком, зменшилася на 17,3%, а імпорту збільшилася на 18,6%. Причини – воєнний стан, закриття ринків збуту.

У 2022 році Україна найбільше експортувала продукції до Польщі, Румунії, Туреччини, Китаю, Угорщини, Німеччини, Італії, Іспанії, Нідерландів, Славаччини. Вагому частку в структурі експорту складала продукція агропромислового комплексу – 35%, гірничо-металургійного – 15%, ІТ технологій – 12% та інше.

Отже, лідером в експорті є сільськогосподарська продукція. Проте в 2022 році її обсяг зменшився до 20,9 млрд дол. Основні експортні позиції займають зернові культури, соняшникова олія, насіння і плоди олійних культур. Таким чином, Україна в переважній більшості займає сировинну нішу.

Таким чином, повертаючись до доданої вартості: в Україні є що переробляти, є всі види ресурсів, потрібно створювати ланцюги формування доданої вартості. Це забезпечить:

- збільшення розміру ВВП;
- зростання рівня зайнятості;
- наповнення державного бюджету за рахунок надходження податків (від заробітних плат працівників і прибутку підприємств, ПДВ);
- згладження проблеми закритих логістичних маршрутів;
- забезпечення продовольчої безпеки країни;
- розвиток інтенсивного виробництва;
- вищу якість продукції;
- зниження собівартості.

У процесі формування доданої вартості в умовах сьогодення важливе місце посідають інформаційно-комунікаційні технології як чинник економічного зростання. І саме молодь є рушійною силою їх розвитку.

Збільшення ВВП свідчатиме про потенціал України переходу на вищий щабель ланцюга доданої вартості.

Встановлення виробничих потужностей та необхідної інфраструктури потребує часу та збільшення інвестицій.

Сьогодні Україна, дякуючи нашим країнам-сусідам та країнам-друзям отримує допомогу на відновлення. Тому варто використовувати її не пасивно, а активно, впроваджуючи інтенсивні технології.

Завдання держави – стимулювати капіталовкладення. Україна повинна рухатися до якомога більшого ступеня самовідтворення. Ми маємо бути гідними громадянами своєї землі. Військові створюють нам можливість для розвитку, а ми повинні створити їм умови для виборювання перемоги.

Всеукраїнська молодіжна науково-практична
конференція
«Роль молоді у відбудові післявоєнної України:
визначаємося зі шляхами розвитку»

Маємо навчитися виробляти своє й укріплювати міцну власну економіку. Залучення молоді у формування доданої вартості є інвестиціями (інтелектуальним капіталом) у процесі відбудови післявоєнної України.

Список використаних джерел:

1. DVORNYK I., STADNYK V. Analysis of profitability of agricultural enterprises as an indicator of economic efficiency. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 3. С. 163-167.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 28.05.2023).
3. Світовий О. М. Важливість застосування категорії «додана вартість» в управлінні підприємством. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С.14-18.

*Кириченко Денис,
студент I курсу, спеціальність «Транспортні технології»
Науковий керівник: Опалко Вікторія,
кандидат технічних наук, доцент,
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

ОЦІНКА ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ САМОСКИДІВ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ РОБІТ

Система техніко-експлуатаційних показників, що рекомендується для оцінки рівня використання самоскидів та результатів їх роботи, а також для цілей планування, включає такі показники: кількісні (інтенсивного використання) та якісні (екстенсивного використання).

До показників оцінки якості експлуатації самоскидів, що характеризують рівень використання та умови роботи автомобілів, відносять:

- коефіцієнт випуску $\alpha_{\text{вип}}$;
- динамічний коефіцієнт використання вантажопідйомності $\gamma_{\text{дин}}$;
- коефіцієнт використання пробігу β ;
- експлуатаційна швидкість v_e .

Як відомо ступінь використання технічно справного автопарку можна описати коефіцієнтом випуску $\alpha_{\text{вип}}$. На відміну від коефіцієнта технічної готовності $\alpha_{\text{тех}}$, що характеризує переважно сформовану систему технічної експлуатації – методи і якість проведення технічного обслуговування і ремонту, коефіцієнт випуску $\alpha_{\text{вип}}$ повніше визначає роботу автогосподарства і може бути прийнятий як перший показник оцінки якості експлуатації самоскидів.